

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΥΠΟΥ

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΕΡΗΜΗ-ΛΑΟΝΙΝ ΤΟΥ ΠΟΡΑΚΟΥ, 2018

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της φετινής (2018) ανασκαφικής έρευνας στη θέση Ερήμη-Λαόνιν του Πόρακου που διεξήχθη από την Ιταλική Αρχαιολογική Αποστολή (Πανεπιστήμιο του Τορίνο). Οι φετινές έρευνες διήρκησαν από τις 30 Ιουλίου μέχρι τις 23 Αυγούστου 2018, κάτω από τη διεύθυνση του Δρος. Luca Bombardieri.

Η αρχαιολογική θέση Ερήμη-Λαόνιν του Πόρακου βρίσκεται σε ένα ψηλό πλάτωμα στην ανατολική όχθη του ποταμού Κούρη και καλύπτει έκταση 2 εκταρίων. Παρόλο που οι επιφανειακές ενδείξεις δείχνουν ότι η θέση χρησιμοποιήθηκε σποραδικά κατά την ύστερη Ελληνιστική και Ρωμαϊκή περίοδο, σημειώνεται μόνιμη κατοίκηση και εκτεταμένη χρήση του χώρου από τη Μέση Εποχή του Χαλκού μέχρι την Ύστερη Εποχή του Χαλκού Ι (Φάσεις Α και Β). Κατά τις ανασκαφές του 2018 διερευνήθηκαν τέσσερις διαφορετικές περιοχές: εργαστηριακό σύμπλεγμα (Περιοχή Α); οικιστική περιοχή (Περιοχή Τ2); μεγάλος περίβολος (Περιοχή Τ1) και η νότια συστάδα τάφων (Περιοχή Ε).

Οι έρευνες στην περιοχή του εργαστηρίου, που βρίσκεται στην κορυφή του λόφου, έδειξαν ότι οι εγκαταστάσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνταν για τη βαφή υφασμάτων, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του χαρακτήρα της προϊστορικής αυτής κοινότητας στην Ερήμη. Φέτος, οι έρευνες επεκτάθηκαν προς τη δυτική πτέρυγα του συμπλέγματος και αποκάλυψαν δύο κτίρια ορθογώνιας κάτοψης (SA X και SA V). Το κτήριο SA X (2,50x3,00 μ.) λειτουργούσε ως στεγασμένος βοηθητικός χώρος και συνδέεται άμεσα με το κτήριο SA V. Στο εσωτερικό του κτιρίου ανασκάφηκε μεγάλη σωρός από λαξευμένες και επιχρισμένες πέτρες, υποδηλώνοντας ότι προτού εγκαταλειφθεί είχε σφραγιστεί. Το κτήριο SA V (9,30x6,00 μ.) ήταν επίσης στεγασμένος χώρος η χρήση του οποίου παραμένει αινιγματική. Στο κέντρο του χώρου βρέθηκε μεγάλων διαστάσεων επιχρισμένος μονόλιθος (μήκους 2,30 μ.) ο οποίος προφανώς είχε καταρρεύσει. Ο μονόλιθος, σε σχήμα πλάκας, κοσμείται στη μια του όψη με λαξευμένα μοτίβα και αρχικά θα έστεκε στο βόρειο τμήμα του χώρου. Απέναντι στο μονόλιθο βρέθηκε ένας μεγάλος αμφορέας της Ερυθροστιλβωτής κεραμικής και μια κυκλική εστία κατασκευασμένη από ασβεστόλιθους. Ανασκάφηκε επίσης σειρά από 11 ρηχές λεκάνες κατά μήκος και στο κέντρο του χώρου. Οι ιδιαιτερότητες του χώρου αυτού υποδηλώνουν ότι ίσως είχε τελετουργικό χαρακτήρα. Οι μελλοντικές έρευνες θα ρίξουν περισσότερο φως στο θέμα αυτό και θα μπορέσουν να εξακριβώσουν εάν όντως το κτήριο SA V λειτουργούσε ως μικρός βωμός που ίσως να συνδεόταν με τις βιοτεχνικές δραστηριότητες που διεξάγονταν εκεί.

Οι ανασκαφές στην οικιστική περιοχή, που βρίσκεται στη μεγάλη χαμηλή αναβαθμίδα του οικισμού, αποκάλυψαν ένα μεγάλων διαστάσεων οικιστικό συγκρότημα στην Περιοχή Τ2 (Τμήμα 4; 5,00x3,00μ.). Η πρόσβαση στο χώρο αυτό ορίζεται από ένα μεγάλο λίθινο κατώφλι και σκαλοπάτια που το συνδέουν με το διπλανό Τμήμα 1 που ανασκάφηκε το 2017, αλλά και με ένα στενό δρόμο με κατεύθυνση ΝΔ-ΒΑ που οδηγεί στην κορυφή του λόφου.

Οι ανασκαφές στο μεγάλο τείχος που περιβάλλει τον οικισμό (Περιοχή Τ1) επιβεβαίωσαν τη σημασία του μεγάλου αυτού οικοδομήματος, το οποίο φαίνεται ότι ορίζει τον οικισμό στα

δυτικά και νότια, ακολουθώντας το φυσικό όριο της αναβαθμίδας. Το τείχος διατηρείται στα 80 μ. σε μήκος και 1,60-1,70 μ. πλάτος. Η θεμελίωσή του αποτελείται από ένα λάξευμα στο φυσικό βράχο (0,60-0,70 μ βάθος) το οποίο γεμίστηκε με ακατέργαστο και λαξευμένο οικοδομικό υλικό. Η θεμελίωση αυτή θα μπορούσε να στηρίξει ξηρολιθοδομή ύψους μέχρι και 2,00 μ. Το εντυπωσιακό αυτό τείχος θα περιέβαλλε τον οικισμό και χρονολογείται στα τέλη της Μέσης Εποχής του Χαλκού (Φάση Α).

Η νότια νεκρόπολη (Περιοχή Ε) καλύπτει μια σειρά από αναβαθμίδες στα ΝΑ του οικισμού ακριβώς έξω από τον μεγάλο περίβολο. Φέτος ανασκάφηκαν δύο τάφοι και τρία ορθογώνια ταφικά λαξεύματα που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όσον αφορά την ταφική αρχιτεκτονική και τα έθιμα ταφής κατά την περίοδο αυτή. Ο Τάφος 466 είναι ένας μεγάλος λακκοειδής τάφος (1,80x1,95 μ.), ενώ ο Τάφος 467 (1,85x2,50 μ.) ανήκει σε ένα λιγότερο συνηθισμένο τύπο τάφου, τον λεγόμενο λακκοειδή-θαλαμοτό ο οποίος συναντάται και αλλού στην περιοχή της Ερήμης. Στο δάπεδο του Τάφου 467 (Εικ. 1) βρέθηκε πλούσιο σύνολο από αγγεία της Ερυθροστιλβωτής και Τεφροκίτρινης στιλβωτής κεραμικής, εισηγμένα και εγχώρια. Βρέθηκε επίσης μια ασυνήθιστη πέτρα σχήματος οβάλ (0,55 μ.), κοσμημένη με ερυθρό χρώμα.

Η ερευνητική ομάδα του 2018 απαρτιζόταν από αρχαιολόγους του Πανεπιστημίου του Τορίνο, έναν ανθρωπολόγο από το Πανεπιστήμιο του Σέφιλντ (University of Sheffield), μια αρχαιοβοτανολόγο από το Ινστιτούτο Κύπρου και τρεις συντηρητές από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (Εργαστήριο Συντήρησης Αρχιτεκτονικών Στοιχείων).

